

W dniu 28 października 2021 r. członkowie i obserwatorzy Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) spotkali się w Wilnie podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego, którego przedmiotem było dalsze członkostwo Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) w ENCJ.

We wrześniu 2018 r., Europejska Sieć Rad Sądownictwa zawiesiła członkostwo Krajowej Rady Sądownictwa, w związku z czym polska KRS została pozbawiona prawa głosu i wyłączona z udziału w działaniach organizacji. Po zapadnięciu decyzji o zawieszeniu KRS, Zarząd ENCJ pozostawał w kontakcie z KRS i monitorował sytuację w polskim wymiarze sprawiedliwości. Zarząd ENCJ uznał jednak, że pomimo zawieszenia KRS w prawach członka Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa, nie odnotowano poprawy w sposobie funkcjonowania KRS. Sytuacja uległa pogorszeniu. Dlatego też, Zarząd ENCJ podjął decyzję o wystąpieniu z wnioskiem o wykluczenie KRS ze Stowarzyszenia.

Warunkiem członkostwa w Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa jest niezależność organizacji krajowej od władzy wykonawczej i ustawodawczej; organizacja członkowska musi też gwarantować wsparcie dla niezależności sądownictwa.

ENCJ stwierdziła, że polska KRS nie przestrzega wyżej wymienionego przepisu statutowego. W obliczu działań zagrażających podstawowym wartościom – niezależności i autonomii wymiaru sprawiedliwości – KRS nie stoi już na straży niezależności sądownictwa: nie broni sądownictwa i indywidualnych sędziów w sposób zgodny z przewidzianą w Konstytucji rolą gwaranta.

Dlatego dziś, podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego, członkowie ENCJ zagłosowali za wykluczeniem KRS ze Stowarzyszenia.

Podjęta dzisiaj decyzja nie jest powodem do świętowania. Polska Krajowa Rada Sądownictwa była jednym z założycieli Sieci, a przedstawiciele poprzednich KRS byli przez lata bardzo szanowani i wnieśli wkład w pracę Sieci, zarówno w Zarządzie, jak i w realizowanych przez ENCJ projektach.

ENCJ została utworzona w celu poprawy współpracy i dobrego zrozumienia między radami sądownictwa oraz członkami wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich Unii Europejskiej. Pozbawienie rady sądowniczej możliwości współpracy jest sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem i nie była to łatwa decyzja.

Każdy oddany dzisiaj przez zrzeszone Rady Sądownictwa głos za wykluczeniem KRS powinien być postrzegany jako działanie podjęte na rzecz obrony ENCJ i wartości, które reprezentuje, takich jak obrona niezawisłości sędziów i niezależności wymiaru sprawiedliwości oraz praworządności w Europie.

Krajowe Rady Sądownictwa powinny wspierać każdy system wymiaru sprawiedliwości, który jest atakowany, i robić wszystko, co w ich mocy, aby przekonać władzę wykonawczą i ustawodawcę do poparcia działań, które podejmują w tym zakresie. Zasada, wedle której sędzia powinien unikać wypowiedzi dotyczących kwestii politycznych, nie powinna mieć zastosowania, gdy zagrożona jest niezawisłość sądownictwa i integralność zawodu sędziego. Na europejskim środowisku sądowniczym spoczywa wspólny obowiązek wyrażenia w sposób jasny i przekonujący sprzeciwu wobec rządowych propozycji zmian, które zagrażają niezależności rad sądownictwa i niezawisłości każdego sędziego.

ENCJ pragnie podkreślić, że podtrzymuje swoje zobowiązanie do obrony niezależności polskiego wymiaru sprawiedliwości. ENCJ będzie nadal kontynuować współpracę ze wszelkimi zainteresowanymi stronami w celu obrony i przywrócenia niezależności polskiego wymiaru sprawiedliwości tak szybko, jak to możliwe. Po spełnieniu przez polską Radę Sądownictwa wymogu niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej oraz obowiązku wspierania wartości, które reprezentuje ENCJ, Europejska Sieć Rad Sądownictwa z radością powita z powrotem polską Radę jako członka sieci.

Wilno, 28 października 2021